

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

1000	00	6137
------	----	------

myösk. 9.10.02/ETA
rytitys 10.10.02/ETA

Tunnistetiedot

Kunta: Kirkkonummi Inventointinumero: _____
Alue: Dåvits Luokka: _____
Nimi: Dåvitsviken Ajoitus: Historiallinen aika
Kohteen laji: Kiviröykkiöt, muinaisranta Lukumäärä: 6
Kohteesta muita kortteja 0 kpl (ks. täyttöohjeet)
Tarkastaja: P. Maaranen ja M. Falck Tarkastusaika: 31.7.2001

Sijaintitiedot

Peruskartta Pk 2032 11 Soukka Pinta-ala _____
x = (6663 88) p = 6666175 y = (2533 7400) z = 3366844 z = n. 15
Suunta ja etäisyys kirkosta tms. N. 10 km kaakkoon Kirkkonummen kirkosta

Hoito ja kunto (ks. täyttöohjeet)

A B C D E F G

Tila ja omistaja (ks. täyttöohjeet)

Kylä/kaupunginosa: _____
Tila/Rno/Nimi _____
tai Kortteli/tontti/palsta _____
Omistaja: Suomen valtio Puhelin: _____
Osoite: _____ Postitmp: _____
Kiinteistötunnus

257	410	1	80
-----	-----	---	----

 vuokrattu, ks huomautukset
Lisää kiinteistöjä kpl _____

Aiemmat tiedot: ei ole

Aiemmat löydöt: ei ole

Tarkastuslöydöt: ei ole

* suurimman kiviröykkiön koordinaatit

TARKASTUSKERTOMUS

Liitteet:

Kartat	Pk 2032 11 Soukka (1981) ja Karttapaikan kiinteistörajakartta.
muut liitteet:	<u>Arkistoeselitys kohteesta (liite 1)</u>
negatiivit:	_____
diat:	_____

Tarkastuksen aihe: Pekka Borgin opastuksella tarkastettiin aiemmin löydetty mahdollinen muinaisjäännöskohde.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Kirkkonummella, Porkkalanniemen Dävitsissa ja koostuu kahdesta historiallisen ajan kivirakennelmasta, kolmesta viljelysrauniosta ja vanhasta rantakivikosta.

Suurin kivirakennelma (A) ($x= 6663\ 92\ y= 2533\ 80$) sijaitsee matalan kallion reunalla ja se on ladottu kalliopaljastuman päälle ja aivan kallion reunalle koillis-lounaisuuntaisesti. Sen pohjoispuolella on vanha, nykyään ruovikkoa kasvava, merenlahden ranta. Kivirakennelma, n.32m pitkä, 7-10m leveä ja 0,5-1m korkea, on reunoilta siististi ladottu luonnonkivistä, joiden halkaisija vaihtelee 20cm:n ja 1m:n välillä ja joista osa on vierinyt alas kalliorinnettä. Kivien välissä ei ole havaittavissa merkkejä tiilestä tai laastista. Rakennelman keskiosassa on kivettömämpi kuopanne. Rakennelman koillispuolella on lähes suorakaiteen muotoinen ja sen jatkeena on pienempi suorakaiteen muotoinen, n.2 x 2,5 m, kiviröykkiö. Kivirakennelman lounaispuolella kapenee hieman ja sen jatkeena on kivistä ladottu n. 10 m pitkä uloke. Rakennelman kivet ovat osittain sammaleen peittämiä ja kairattaessa niiden välistä tuli nokimaata, jossa oli sekoitteena hieman kivimurskaa. Röykkiön ulkopuolelta kairattaessa maa-aineksessa ei ollut jälkiä ihmisen toiminnasta (multakerros, vaihettumiskerros ja puhdas pohjamaa).

Edellisestä kivirakennelmasta n. 40m:n päässä luoteessa sijaitsee toinen kiviröykkiö (B) ($x= 6663\ 94,\ y= 2533\ 76$), joka on koottu kalliopaljastumalle ja kallion reunalle ja suunnattu pohjoiseen merenlahdella itä-länsisuuntaisesti. Röykkiö, joka on n. 15m pitkä (itä-länsisuunta) ja 10m leveä, on monin paikoin rauennut ja sen alkuperäistä muotoa on vaikea hahmottaa. Röykkiön kivien halkaisija vaihtelee 20-70cm:n välillä ja kivet ovat sammaleen peittämiä.

Samalla alueella sijaitsee myös kolme selvästi historialliseen aikaan ajoittuvaa matalahkoa kiviröykkiötä ($x= 6663\ 84\ y= 2533\ 78$), jotka todennäköisesti ovat viljelysröykkiöitä.

Aluekokonaisuuteen kuuluu myös vanha rantakivikkoalue, joka on muodostunut matalan, laakean kallion päälle. Ihminen on selvästi muokannut kivikkoa ja käyttänyt kiviä erinäisiin tarkoituksiin. Kivikkoalue on kooltaan n.50x30 m ja alueen keskellä on selvästi ihmisen raivaama kivetön aukko (C) ison silmäkiven vieressä.

Ympäristö ja maasto: (vesistö, vesistököödi, rakennukset, tiet, sorakuopat jne)
Alue sijaitsee Kirkkonummen Dävitsissa Själsundiin vievän tien itäpuolella ja Dävits uddenin länsipuolella kapealla maakannaksella, jonka ympäristö on nykyisin maatunut ja kasvaa ruovikkoa, mutta joka muinoin on ollut meren ympäröimä. Alue on ennen ollut metsälaidunalueita ja nykyäänkin se poikkeaa ympäröivästä maastosta avarampana sekametsäalueena, joka on suojellaan arvokkaana monimuotoisuusmetsänä (ympäristökeskus). Maaperä alueella muodostuu lähinnä savesta ja hiesusta, joiden joukossa on hieman moreenia.

Laajuuden arviointiperuste: Näkyvien rakenteiden perusteella.

Luokitusehdotus perusteluineen: Luokka I. Arvokas ja monipuolinen historialliseen aikaan ajoittuva rakennettu ja luonnonelementeistä koostuva kokonaisuus.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Opas: Pekka Borg ja Kirkkonummen kunnan kulttuurisihteeri Maaret Eloranta.

Rauhoitustoimenpiteet maastossa:

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys: Alue tulee siirtymään luonnonsuojelualueeksi, joten maankäytön paineita alueella ei ole.

Lähilöytöjä:

Selostus jätetty

3.9.2001

Helsinki

Aika

Paikka

Allekirjoitus

Jatkotoimenpiteitä: Alueelle suunniteltu muinaisjäännösten hoitoa paikallisten voimin talkootyönä. Työn ohjauksesta ja suunnittelusta vastaa Pekka Borg. Muinaisjäännöskohteen luonteen ja ajoituksen tarkempi selvittäminen edellyttää kaivaustutkimuksia.

Huomautuksia (esim. perimätieto) **ja lisäyksiä:** Sijaintitiedon koordinaatit ovat alueen keskikoordinaatit.
Lisätietoja kohteesta kts. Liite 1.

Täyttöohjeita:

Tunnistetiedot

Mikäli kohteen alueella on useampia muinaisjäännöslajeja (esim. asuinpaikka ja röykkiöitä), täytä samalla nimellä ja inventointinumerolla useampi kortti

Hoito ja kunto

A. Kunto: 1=koskematon, 2=tutkittu osittain, 3=tutkittu kokonaan, 4=tuhoutunut osittain, 5=tuhoutunut kokonaan, 6=tutkittu ja tuhoutunut osittain, 7=tutkittu ja tuhoutunut kokonaan

B. Alkuperäisyys: 1=täysin alkuperäinen, 2=entisöity osittain, 3=entisöity kokonaan 4=siirretty alkuperäiseltä paikaltaan

C. Hoitotarve: 1=vaatii entistämistä, 2=vaatii kunnostamista, 3=vaatii puhdistamista tai esiin kaivamista, 4=vaatii tuki- tai suojarakenteita, 5=vaatii tutkimuksia tuhoutumisen estämiseksi, 6=vaatii jatkuvaa hoitoa, 7=ei vaadi hoitotoimenpiteitä

D. Hoitotilanne: 1=peruskunnostettu, 2=tuettu rakentein, 3=pidetään puhtaana

E. Rajaustarkkuus: 1=rajattu arvion pohjalta, 2=rajattu osittaisella koekaivauksella, 3=rajattu kokonaan epävarmasti koekaivauksin, 4=rajattu kokonaan luotettavin koekaivauksi, 5=rajattu näkyvien rakenteiden perusteella

F. Vahvistustapa: 1=rajattu vain muinaisjäännös, 2=rajattu vain suoja-alue, 3=rajattu sekä muinaisjäännös että suoja-alue

G. Maastomerkintä: 1=kuparitaulu, 2=kertova taulu, 3=paalurajaus ilman taulua, 4=paalurajaus ja taulu, 5=aitaus ja taulu, 6=rakennus ympärillä ja taulu

Tila ja omistaja

Mikäli kohde on useamman kylän tai kunnan alueella, TÄYTÄ LISÄKORTTI

Kirkkonummi Dāvits Dāvitsviken (tark. P. Maaranen ja M. Falck 2001)

2532

2533

2534

2535

6665

6664

6663

6662

Kirkkonummi Dåvits

- Minna Falck 3.9.2001

31.7.2001 Päivi Maaranen ja Minna Falck tekivät tarkastusmatkan Kirkkonummen Dåvitsin kylään Pekka Borgin opastuksella (liite 1: kartta). Tarkastuksen kohteena ollut alue tullaan suojelemaan aarni- ja monimuotoisuusmetsänä ja alue on kokonaisuudessaan maisemaltaan ja kulttuuriympäristöltään varsin huomiota herättävä ja upea. Vanha rantakivikko, historiallisen ajan kivirakennelmat ja viljelyrauniot muodostavat yhdessä paikan luonnonympäristön kanssa kokonaisuuden, jota kannattaa vaalia ja hoitaa. Ihmisen rakentamat elementit ja luonnonelementit luovat harmonisen kokonaisuuden ja antavat paikalle sen omaleimaisen tunnelman.

Yksi maastossa havaittu elementti oli komea ja kookas (n. 32x10m) kivirakennelma, mahdollisesti rakennuksen kivijalan jäänteet (toinen pääty oli yhä hyvin säännöllisen suorakaiteen muotoinen). Lähdekirjallisuuden mukaan tarkastetun alueen läheisyydessä on ollut mm. Dåvitsin (1540-luvulla Örmerös) tilakeskus, jonka rakennukset ovat jo aikaa sitten kadonneet. Tilan kerrotaan myös olleen 1500-luvulta aina 1600-luvun lopulle lähes autio ja sen asukkaiden olleen köyhiä. 1800-luvulla Dåvitsin tila yhdistettiin Hirsalan tilaan. Kirjallisuuden perusteella ei löydettyjen rakenteiden funktiota ja ajoitusta voitu selvittää, mutta mahdollista kuitenkin on, että rakenteet ovat liittyneet tilan 1500-1600-luvun asutukseen. Tilasta on kirjallisuudessa todella vähän mainintoja ja asian selvittäminen jäi kesken ajanpuutteen vuoksi.

1700-luvun lopun kuninkaan kartastossa alue on merkitty metsäksi, joten rakennelmat ovat joko kartoitusajankohtaa vanhempia tai nuorempia (liite 2). Edellinen vaihtoehto on hyvin mahdollinen rakennelmien luonteen vuoksi. Porkkalan alueen ollessa venäläisten vuokra-alueena sinne rakennettiin monia rakennelmia, mutta kyseisen kivijalan luonne viittaa kuitenkin vuokra-aikaa varhaisempaan rakennusajankohtaan.

Havaittujen rakennelmien läheisyydessä havaittiin myös patorakennelma ja pumppaamon jäännökset, jotka lähdekirjallisuuden mukaan ovat muistoja yrityksestä kuivata Dåvitsviken. Mainintoja kirjallisuudesta löytyi myös siitä, että paikalla on vanhoja kulttuurikasveja ja upeat kulttuurimaisemat, joista ainakin jälkimmäinen väite pitää hyvin paikkaansa.

Toistaiseksi alueesta ei ole muuta tietoa löytynyt ja karttatutkimuksetkin ovat vielä kesken. Kohde on erittäin mielenkiintoinen ja siihen olisi mielenkiintoista syventyä tarkemmin.

Lähteet:

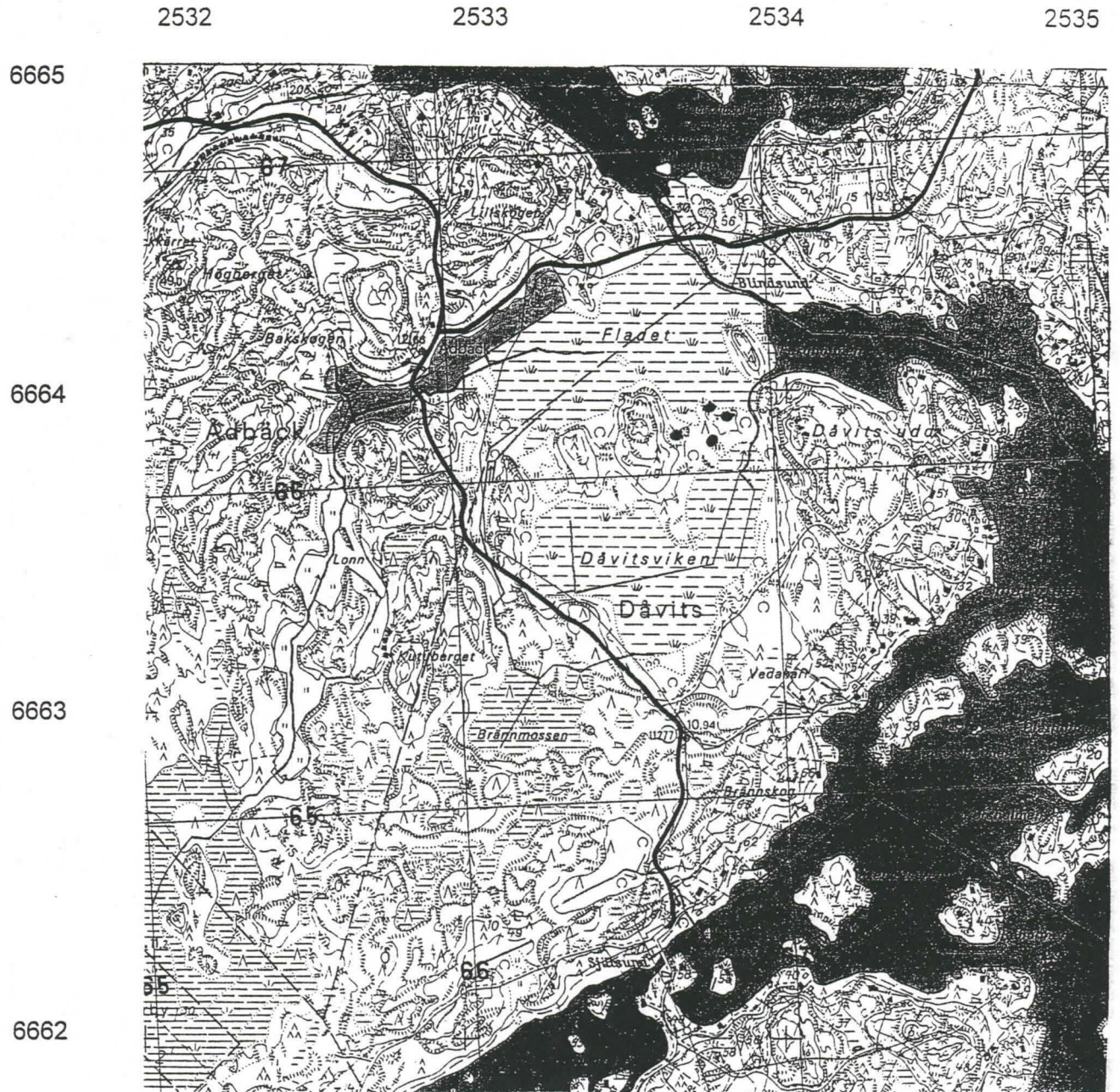
Alanen T. & Kepsu S. 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 505. Helsinki.

Backman S. 1983(?): Kirkkonummen rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Byggnadskultur och kulturlandskap i Kyrkslätt. Kirkkonummen kunta.

Jansson A. (ed.) 1930: Kyrkslätt förr och nu. Kyrkslätt hembygdsförening. Helsingfors.

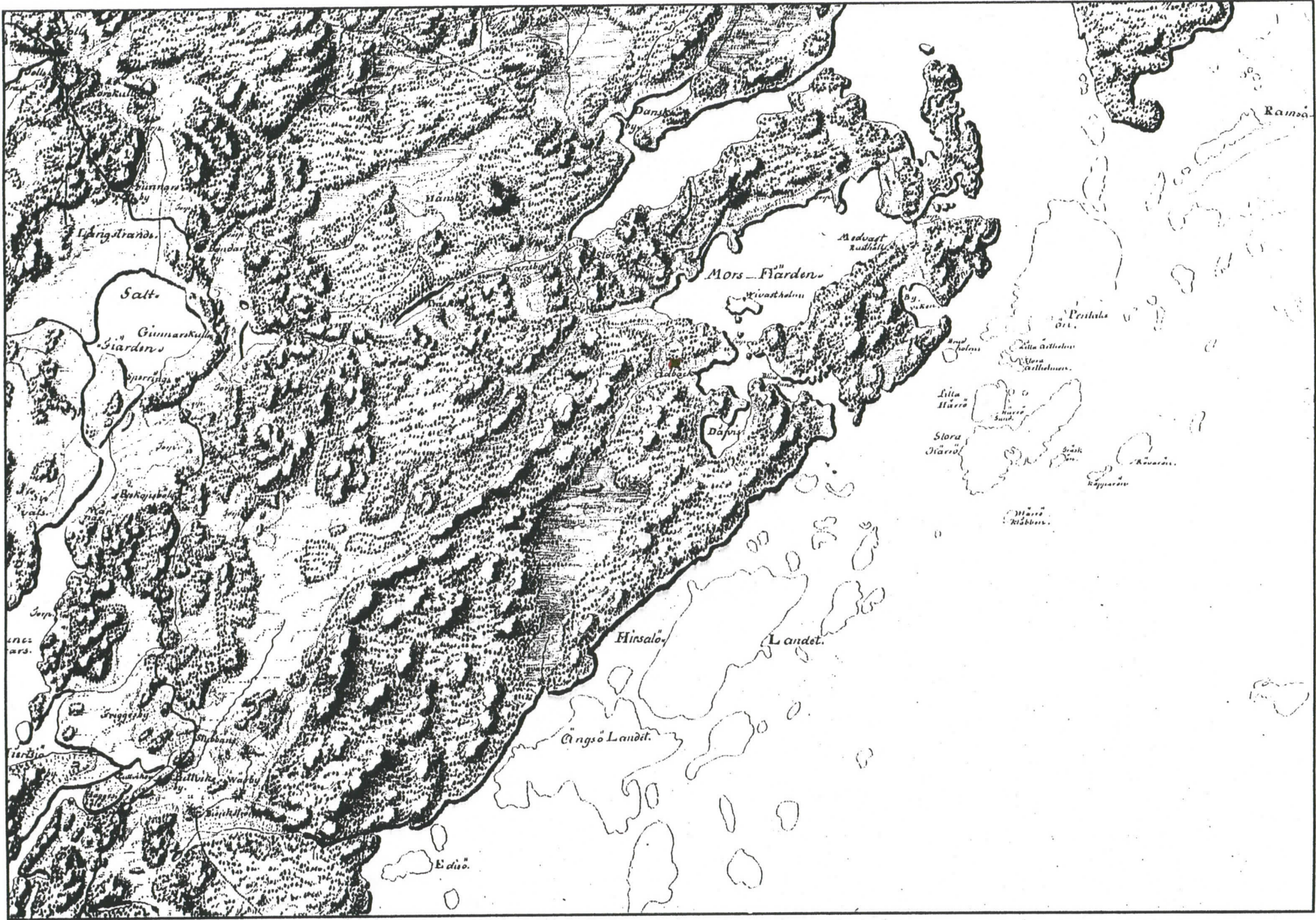
Rosberg J.E 1900: Kyrkslätt socken, del I. Helsingfors.

Kirkkonummi Dāvits Dāvitsviken (tark. P. Maaranen ja M. Falck 2001)

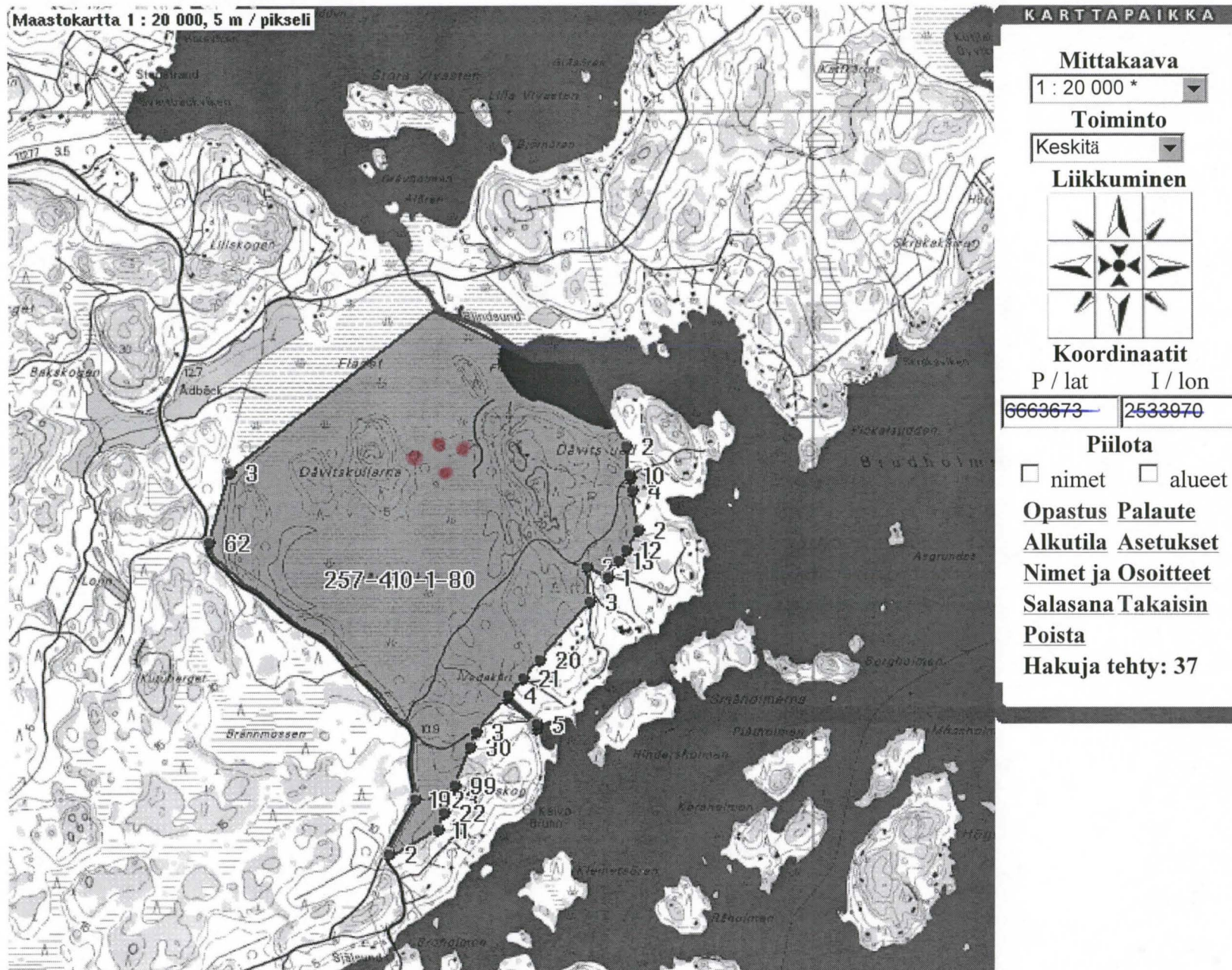
Peruskartta 2032 11 Soukka (1981)

LITE 2

22

24

MAANMITTAUSLAITOS - KANSALAISEN KARTTAPAIKKA**Koordinaatit**

Koordinaatisto:	P / N / lat	I / E / lon
KKJ peruskoordinaatisto	6663920	2533800
KKJ yhtenäiskoordinaatisto	6666175	3366844
EUREF-FIN (ETRS-TM35FIN)	6663377	366729
	60.085591	24.607279
KKJ maantieteelliset	60° 5.135'	24° 36.437'
	60° 5' 8.127"	24° 36' 26.206"
	60.08575	24.604118
EUREF-FIN maantieteelliset (~WGS84)	60° 5.145'	24° 36.247'
	60° 5' 8.698"	24° 36' 14.823"

Karttalehdet pisteessä

Yleislehtijako	203211
UTM-lehtijako	K4242D
Pelastuspalveluruutu	1903B3

KIRKKONUMMI DÅVITS DÅVITSVIKEN

TARKASTUS
P. MAARANEN &
M. FALCK 2001

Kivirakenne B.

(kuva tilattu,
mutta puuttuu!)

Rantakivikkoa

Rantakivikon raivattu
alue C.

Kivirakenne A, koillispääd-
ty. Etualalla suorakai-
teen muotoinen kiveys.

Kivirakenne A. Reuna-
kiveys kaakkoislaidalla.

Kivirakenne A.

Kivirakenne A.
Reunakiveystä luoteis-
laidalla.